

SJEDNICE SAVJETA STATISTIČKOG SISTEMA ODRŽANE 2018. GODINE

PRVA SJEDNICA

Elektronska sjednica Savjeta statističkog sistema je održana 12. februara od 14 sati – 13. februara 2018. godine, do 14 sati u prostorijama Zavoda za statistiku.

- Dnevni red elektronske sjednice Savjeta statističkog sistema imao je jednu tačku: Dobijanje saglasnosti na predlog ***Izveštaja o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2017. godinu.***

Shodno članu 26 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Službeni list Crne Gore", broj 18/12), Zavod za statistiku ima obavezu, da na osnovu dostavljenih Izveštaja o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2017. godinu, svih proizvođača zvanične statistike, objedinjeni Izveštaj dostavi Ministarstvu finansija, koje ga dalje procesuiraju na razmatranje i usvajanje Vladi Crne Gore.

Od ukupno 17 članova Savjeta statističkog sistema, većina članova je prosljedila e-mailom saglasnost na predlog Izveštaja o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2017. godinu, te je u skladu sa članom 10 stav 4 Poslovnika o radu Savjeta statističkog sistema, predlog ***Izveštaja o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2017. godinu*** usvojen i dobio pozitivno mišljenje.

DRUGA SJEDNICA

Sjednica Savjeta statističkog sistema održana je 3. 12. 2018. godine u 13:30 časova u prostorijama Zavoda za statistiku.

Dnevni red sjednice je bio:

1. Usvajanje zapisnika sa prethodne elektronske sjednice Savjeta statističkog sistema;
2. Stručno mišljenje Savjeta statističkog sistema o predlogu:
  - Strategije razvoja zvanične statistike za period 2019-2023. godine sa Akcionim planom,
  - Programa zvanične statistike 2019-2023. godina i
  - Godišnjeg plana zvanične statistike za 2019. godinu.
3. Razno.

U skladu sa članom 5 Poslovnika o radu Savjeta statističkog sistema Predsjednik Savjeta g-din Fabris, utvrdio je kvorum za održavanje sjednice, kao i dnevni red sjednice. Nakon

usvojenog dnevnog reda i zapisnika sa prethodne, elektronske sjednice, uslijedila je druga tačka dnevnoga reda.

Osvrt povodom druge tačke dnevnoga reda dala je mr Bojana Radojević ukazujući da **Strategija razvoja zvanične statistike za period 2019 - 2023. godine** utvrđuje razvojne pravce i ciljeve zvanične statistike Crne Gore. Svrha dokumenta je da se definišu dugoročni ciljevi razvoja statističkog sistema Crne Gore, potrebe korisnika i uspostavljanje stalnog dijaloga sa njima kroz razvoj partnerstva.

Strategija razvoja zvanične statistike za period 2019 - 2023. godine sadrži sedam strategijskih ciljeva sa pratećim indikatorima i aktivnostima koje vode do ostvarenja definisanih ciljeva, kao i Akcioni plan, koji definiše realizaciju ciljeva, način izvještavanja i nadležne organe za njihovu realizaciju.

Edukacija statističara kao naučnika, koji rade sa podacima, inovativnim rješenjima korišćenjem novih izvora podataka, daljim usaglašavanjem zvanične statistike sa međunarodnim standardima i principima Kodeksa prakse evropske statistike su izazovi koji predstavljaju razvojne strategijske ciljeve Strategije razvoja zvanične statistike u narednom petogodišnjem periodu.

Programom zvanične statistike 2019 - 2023. godine planirana je realizacija 234 statističke aktivnosti različite periodičnosti i to višegodišnja, desetogodišnja petogodišnja, četvorogodišnja, trogodišnja, dvogodišnja, godišnja, polugodišnja, kvartalna, mjesečna i sedmična. Od ukupnog broja planiranih statističkih aktivnosti 175 (ili 75%) je u nadležnosti Zavoda za statistiku, a 59 (ili 25%) je u nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike.

Godišnjim planom zvanične statistike za 2019. godinu predviđene su 222 statističke aktivnosti od čega je u nadležnosti Zavoda za statistiku 175 (ili 79%), a 47 (ili 21%) će realizovati drugi proizvođači zvanične statistike.

Predstavnica Ministarstva finansija g-đa Iva Vuković je uputila komentar na Godišnji plan zvanične statistike za 2019. godinu i Program zvanične statistike 2019-2023. godine da dva dodatna probna statistička istraživanja u nadležnosti Ministarstva finansija (1) Statistika državnih finansija u skladu sa ESA 2010 i (2) Izvještaj o prekomjernom deficitu i dugu, ne budu dio Godišnjeg plana zvanične statistike za 2019. godinu, već da se njihovo sprovođenje, kao probnih istraživanja, prolongira za 2020. godinu. Obrazloženo je da je Ministarstvo finansija u procesu definisanja administrativnih i kadrovskih kapaciteta i da nije moguće realizovati predložena probna istraživanja, a posebno je istaknuto da je za probno statističko istraživanje „Statistika državnih finansija u skladu sa ESA 2010“ upitna i 2020 godina.

Takođe, predstavnica Ministarstva finansija je upoznala članove Savjeta statističkog sistema da se novim Pravilnikom o sistematizaciji Ministarstva finansija, predložena statistička istraživanja delegiraju Direktoratu za državni budžet, a ne kao do sada Direktoratu za ekonomsku i razvojnu politiku. Direktorat za ekonomsku i razvojnu politiku pratiće makroekonomska istraživanja i strukturne reforme i neće biti nadležan za poslove planiranja prihoda, o bilo kojim fiskalnim indikatorima, niti za objavljivanje statističkih izvještaja.

Shodno izloženom, zaključila je da smatra opravdanim da se navedena probna statistička istraživanja nađu u Programu zvanične statistike 2019 - 2023. godine, ali sa početkom realizacije od 2020. godine, kako ne bi izvještavali o obavezama koje neće biti u nadležnosti Direktorata za ekonomsku i razvojnu politiku.

Predstavnica Zavoda za statistiku g-đa mr Branka Šušić-Radovanović je rekla da je izrada Godišnjeg plana i Programa zvanične statistike, rađena na način da se pratilo evropsko zakonodavstvo, a uzimajući u obzir proces i dinamiku evropskih integracija. Sva navedena istraživanja uvedena su sa namjerom da se obuhvati sve ono što Evropska unija očekuje od nas i sve ono na šta smo dobijali sugestije u prethodnom periodu od strane EUROSTATA i EU. Navedena dva istraživanja su probna istraživanja i rezultati tih istraživanja se ne objavljuju što je predočeno i u Godišnjem planu za 2019. godinu.

Shodno tome u petogodišnjem Programu su navedena sva ona istraživanja koja su nominovana od strane Ministarstva finansija, pozivajući se na EU regulative i ESA metodologiju, pa tako i dva navedena istraživanja čime se zadovoljavaju i nacionalne potrebe i potrebe Evropske unije. Takođe je istakla da ukoliko postoji problem i rizik oko realizacije navedenih istraživanja (finansijska sredstva, ljudski kapaciteti) uvijek se mogu obrazložiti razlozi nerealizacije.

Predstavnik Ministarstva finansija g-din Radovan Živković, je naveo da se navedena istraživanja ne mogu realizovati tokom 2019. godine bez obzira da li su probna statistička istraživanja ili ne, iz razloga sa kojima je članove Savjeta statističkog sistema upoznao predstavnik Ministarstva finansija Branko Krvavac, a oni su:

- ne postoji Registar institucionalnih jedinica;
- nerazvijenost administrativnih izvora podataka;
- nedovoljni administrativni kapaciteti.

Predstavnica Zavoda za statistiku g-đa mr Branka Šušić-Radovanović je pojasnila da je izrada Registra institucionalnih jedinica jasno podijeljena, tako što je Zavod za statistiku zadužen za dio nefinansijskih jedinica, Ministarstvo finansija za dio jedinica koji pripada sektoru Države, a Centralna banka Crne Gore za dio finansijskih jedinica.

Nakon komentara većinom glasova prisutnih članova Savjeta statističkog sistema, dato je mišljenje da se realizacija probnih statističkih istraživanja „Statistika državnih finansija u skladu sa ESA 2010“ i „Izvjestaj o prekomjernom deficitu i dugu“ počne 2020. godine.

Sljedeću sugestiju povodom „Statistike turizma“ dao je predstavnik naučno - istraživačkih institucija Prof. dr Rade Ratković, koji je iznio da ne postoji Sektor smještaja i ishrane, koji je veoma važan i trebalo bi da se uvrsti u navedena dokumenta. Takođe, je ukazao da postoje različite informacije o turizmu, te da bi bili potrebni podaci o turizmu na mjesečnom nivou, a ne procjene u turizmu, jer su statistički podaci ti koji su mjerodavni.

Prof. dr Ivo Županović, predstavnik poslovnih asocijacija, posjetio je prisutne na sjednicu Savjeta statističkog sistema održanu 20. marta 2017. godine na kojoj je rečeno „da će uvažavajući nacionalni interes za podacima o dolascima i noćenjima turista u privatnom smještaju, Zavod za statistiku nastaviti sa prikupljanjem podataka, a isti će se po novoj metodologiji (razvoj i obuhvat novih administrativnih izvora) objavljevati na godišnjem nivou od 2018. godine (podaci za 2017. godinu)“.

Istakao je, da je statistika kada su u pitanju zvanični podaci iz oblasti individualnog smještaja nedovoljni i da se mora izraditi metodologija, koja će omogućiti da se na mjesečnom nivou sagledaju noćenja i boravak turista u privatnom smještaju. Naglasio je da postoje zvanični podaci o kolektivnom smještaju, ali ne i o privatnom smještaju na mjesečnom nivou, da postoji interna komunikacija unutar institucija kada su isti u pitanju i nisu zvaničan podatak. Shodno navedenom mora se uporedo raditi na adekvatnosti i tačnosti statistike, kada je u pitanju privatni smještaj i moraju se imati podaci na mjesečnom nivou, jer se to istraživanje ne može zauvijek ukinuti. Ključni korisnici, tih podataka su osim državnih organa i drugih institucija iz oblasti turizma i šira javnost i akademska sfera, koja mora da da određeno mišljenje na podatke o turizmu, a koji se čekaju do prvog kvartala naredne godine.

Predstavnica Zavoda za statistiku g-đa mr Branka Šušić-Radovanović, je istakla da je Program zvanične statistike bio javno dostupan široj javnosti na davanje komentara i predloga, ali nije bilo sugestija od strane korisnika, kako da se osmisli i unaprijedi ta oblast turizma. Ne postoje trenutni mehanizmi, bez ideje i metodologije, koji bi se mogli primijeniti da se u ovom trenutku bolje obuhvati turizam.

Predsjednik Savjeta statističkog sistema dr Nikola Fabris, je istakao da je problem na koji su ukazali Prof. dr Rade Ratković i Prof. dr Ivo Županović veoma ozbiljan.

Podsjetio je članove Savjeta statističkog sistema, da je o ovom problemu već raspravljano na ranijim sjednicama Savjeta statističkog sistema i da je oformljena Radna grupa na nivou sistema zvanične statistike (ne od članova Savjeta). Radna grupa je imala veći broj sastanaka, ali se nije našlo rješenje za ovu oblast turizma.

Prof. dr Ivo Županović je naglasio da je koordinator te radne grupe bio g-din Kilibarda i da je vrlo korektno pokušao da dođe do podataka iz navedene oblasti turizma, ali ukrštajući različite podatke iz različitih sektora nije moglo da dođe do finalne konkluzije. Smatra da je ovo problem na državnom nivou i da se na nivou Savjeta statističkog sistema ne može riješiti, sa čime se saglasio predsjednik Fabris.

Nakon diskusije uslijedilo je glasanje povodom predloga Strategije razvoja zvanične statistike za period 2019-2023. godine sa Akcionim planom, predloga Programa zvanične statistike 2019-2023. godina i predloga Godišnjeg plana zvanične statistike za 2019. godinu. Svi prisutni članovi bili su „za“, tako da su strateški dokumenti dobili pozitivno mišljenje, koje je potrebno zbog daljeg procesuiranja dokumenata prema Vladi Crne Gore.

Pod tačkom „Razno“ Predsjednik Savjeta statističkog sistema dr Nikola Fabris je rekao da se propust, koji je napravljen u prethodnom periodu, ispravi, shodno članu 16 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl.list Crne Gore“, br.18/12), da se stručna mišljenja i predlozi Savjeta objavljuju na internet stranici Savjeta, barem za 2018. godinu, a može i za neku prethodnu godinu.

Na kraju sjednice Predsjednik Savjeta statističkog sistema dr Nikola Fabris, je rekao da se zapisnički konstatuju sljedeći zaključci sa sjednice Savjeta statističkog sistema:

1. Potrebno je unaprijediti statistiku turizma i uvesti kao najznačajniji dio turizma Sektor smještaja i ishrane i da to treba da bude zadatak na državnom nivou;
2. Dato je pozitivno mišljenje na tri strateška dokumenta s tim da se dva probna istraživanja u nadležnosti Ministarstva finansija „Statistika državnih finansija u skladu sa ESA2010“ i „Izveštaj o prekomjernom deficitu i dugu“ ne nađu u Godišnjem planu zvanične statistike za 2019. godinu, već da se prolongiraju za 2020. godinu i
3. Da se stručna mišljenja i predlozi Savjeta objavljuju na internet stranici Savjeta – Zavoda za statistiku.

Zapisnike pripremila,

Rena Lazović